

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Jaarrapportage 2020

Programma 24 DLO
Duurzame Leefomgeving

Datum: 26-2-2021

Versie: 1.0

Inhoud

1.	Highlights, signaleringen en knelpunten	3
1.1	Highlights	3
1.2	Signaleringen	9
1.3	Knelpunten	12
2.	Voortgang Programma	13
2.1	Productenkalender	13
2.2	Oordeel opdrachtgever uitvoering programma	13
3.	Financiën programma	14
3.1	Uitputtingsoverzicht input gestuurde opdrachten eenjarig	14
3.2	Uitputtingsoverzicht input gestuurde opdrachten meerjarig	14
3.3	Overzicht budget output gestuurde opdrachten	14
3.4	Wijzigingen in het opdrachtenpakket	14
	Bijlage 1: Productenkalender met voortgang	16

1. Highlights, signaleringen en knelpunten

1.1 Highlights

De belangrijkste highlights in de periode januari t/m december

Cluster Luchtkwaliteit en Klimaat

Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit

Samen met de regionale meetnetten heeft het RIVM succesvol een Europese aanbesteding doorlopen voor de aanschaf van gecombineerde PM_{2,5} en PM₁₀ meetapparatuur. Deze stelt de meetnetten in NL in staat om fijnstof metingen geharmoniseerd te continueren. Het LML zal de apparatuur na een noodzakelijk testtraject met ingang van 2022 gaan inzetten, waarbij in de toekomst een aanzienlijke besparing op de operationele kosten wordt verwacht. Het meetnet presteerde in 2020 goed, met weinig uitval. De dekkingsgraad van de metingen is uitstekend en voldoet op de diverse onderdelen aan de meetverplichtingen.

Publieksinformatie luchtkwaliteit

Via luchtmeetnet.nl is het mogelijk om meetwaarden van de meetstations op luchtmeetnet.nl van afgelopen jaren op te vragen. Voor veel, incidentele, gebruikers was de beschikbare werkwijze omslachtig. Om tegemoet te komen aan de wensen van gebruikers om de meetgegevens laagdrempelig te kunnen downloaden is het nu mogelijk om per jaar en per stof de uurlijkse meetwaarden op te halen. In de vorige terugkoppeling was gemeld dat de overall luchtkwaliteitsindex (LKI) op de website www.luchtmeetnet.nl niet correct wordt getoond. Na overleg met de betrokkenen (DCMR en RIVM) is gebleken dat er een discrepantie is tussen de toelichting op de LKI en hoe de LKI geïnterpreteerd zou moeten worden. De LKI wordt wel correct getoond. De toelichting wordt aangepast zodat deze, inclusief bijbehorende tabel, de juiste informatie geven. De benodigde wijzigingen worden meegenomen in een kleine actualisatie begin 2021.

Emissieregistratie

De Emissieregistratie heeft, ondanks de beperkingen als gevolg van de coronacrisis, toch haar emissiedata in 2020 kunnen opleveren. Dit is tijdig voor de internationale verplichtingen.

De vernieuwing van de Emissieregistratie is een apart spoor en daarin is afgelopen jaar gewerkt aan onder andere de nieuwe governancestructuur. Dit heeft afgelopen jaar geleid tot een nieuwe structuur met een strategisch beraad waarin de opdrachtgevers (IenW (water en lucht), EZK en LNV) zijn vertegenwoordigd, een tactisch beraad en een operationeel overleg. Alle kennispartners staan achter dit voorstel. Het voorstel wordt nu verder uitgewerkt. De hiermee opgedane kennis wordt toegepast in andere vernieuwingstrajecten.

Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

In december is het jaarlijks rapport van het Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL) opgeleverd. Hieruit blijkt dat de verbetering van de luchtkwaliteit in Nederland in 2019 grotendeels doorgezet wordt. In het grootste deel van Nederland liggen de berekende concentraties fijnstof en stikstofdioxide in 2019 onder de Europese normen. Er waren minder NO₂ overschrijdingen dan in 2018. Dit komt mede door een betere algehele luchtkwaliteit (lagere achtergrondconcentraties) van NO₂ in 2019. Ook de gemiddelde concentratie fijnstof in Nederland is in 2019 gedaald ten opzichte van 2018. Op enkele locaties in gebieden met intensieve veehouderijen worden de grenswaarden van fijnstof nog overschreden. Dit zijn er wel minder dan in 2018, hoewel er meer veehoudertijen in de berekeningen zijn meegeteld. De daling komt vooral omdat de achtergrondconcentraties zijn afgenomen.

Afronding en validatie AERIUS lucht en vernieuwing NSL monitoringstool

Op 2 april is AERIUS lucht versie 2019 opgeleverd. Op 1 mei is het gehele project opgeleverd voor de NSL monitoringsronde 2020. Het RIVM heeft AERIUS lucht versie 2019 en versie 2020 ontwikkeld en heeft de NSL monitoringstool door een externe partij laten vernieuwen. Er is een uitgebreide validatie verricht van de nieuwe rekenkern. De validatie zelf is ook buiten het RIVM beoordeeld. De vernieuwde website en het nieuwe rekenmodel zijn direct na oplevering en validatie in gebruik genomen om de NSL monitoringsrapportage 2020 op te kunnen stellen. Ter onderbouwing van het project zijn meerdere documenten opgesteld met betrekking tot validaties en rekenregels.

Versterken samenhang lucht- en klimaatbeleid

Ondanks de lockdown zijn alle geplande internationale bijeenkomsten online doorgegaan. In april organiseerde het RIVM de jaarlijkse bijeenkomst van de Task Force on Integrated Assessment Modelling en eind september (tezamen met IenW) de tweede bijeenkomst van het 'Expert Panel on Clean Air in Cities'. Resultaten zijn openbaar en gecommuniceerd met IenW.

Inhoudelijk stond dit jaar de organisatie van de review van het Gotenburg Protocol van de UNECE Air Convention centraal. Het RIVM maakt deel uit van de review groep. Belangrijke punten zijn de herziening van de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit, het meenemen van de gecondenseerde fijn stofemissies door houtstook, de herziening van de adviezen voor integraal stikstofbeheer in de landbouw en de bijdrage van klimaatmaatregelen aan verbetering van de luchtkwaliteit.

Bij internationale bijeenkomsten en binnen het RIVM is aandacht besteed aan de effecten van de lockdown op de verbetering van de luchtkwaliteit. Hierover is door Velders et al. in januari 2021 gepubliceerd in Atmospheric Environment.

Omgevingswet en luchtkwaliteit

In het kader van de Omgevingswet is het ministerie van IenW aan het nagaan in welke gebieden en voor welke activiteiten nog expliciet toetsing aan grenswaarden voor luchtkwaliteit moet plaatsvinden. Het RIVM heeft onderzocht of op basis van algemene regels (achtergronden en emissies) veehouderijen in verschillende gebieden in Nederland generiek vrijgesteld kunnen worden van toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. Geconcludeerd is dat generieke uitsluiting van bijvoorbeeld de

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

noordelijke provincies momenteel niet kan zonder een aanzienlijk risico op het missen van feitelijke grenswaarde-overschrijdingen. De resultaten zijn aan IenW gerapporteerd en nader overleg zal nog plaatsvinden.

Cluster Luchtkwaliteit en gezondheid

Schone Lucht Akkoord

Zoals bekend is veel werk in 2020 anders gelopen dan gepland ten gevolge van de corona pandemie. Desondanks heeft het RIVM in de tweede helft van 2020 met een aantal producten bijgedragen aan de voortgang op gebied van het Schone Lucht Akkoord. Het betreft o.a. de volgende punten:

- De afgesproken kaarten die het gezondheidseffect van het luchtkwaliteitsbeleid laten zien, zijn met begeleidende tekst op de RIVM website geplaatst, zie: www.rivm.nl/lucht/sla
- Door middel van diverse notities en presentaties in de SLA themagroep monitoring is bijgedragen aan de monitoringsparagraaf van de Uitvoeringsagenda SLA.
- Door middel van diverse notities en overleggen is bijgedragen aan het Programma van Eisen en het Plan van Aanpak voor de doorontwikkeling van de NSL monitoringstool tot een "monitoringstool luchtkwaliteit", in te zetten voor de beleidsdoelstellingen van de Omgevingswet en koppeling met de monitoring van het SLA.
- RIVM heeft een prototype ontwikkeld van een vereenvoudigde rekentool voor het doorrekenen van effecten van lokale SLA maatregelen.
- RIVM heeft een advies voor de aanpak van hoogblootgestelde gebieden opgesteld.

Schone Lucht Akkoord en samen meten

In samenwerking met stichting GLOBE Nederland en met ondersteuning vanuit het Schone Luchtakkoord is een module en lespakket ontwikkeld voor middelbare scholen rondom fijnstof. Onderdeel daarvan is dat leerlingen zelf fijnstof meten met behulp van sensoren. De meetgegevens worden opgeslagen in de Samen Meten database van het RIVM en zijn samen met inmiddels bijna 1500 sensoren bij burgers in heel Nederland zichtbaar en verkrijgbaar via samenmeten.rivm.nl.

Om het analyseren van meetgegevens van fijnstofsensoren door burgers (en anderen) te vergemakkelijken is de Samen Analyseren Tool ontwikkeld. Met deze tool kunnen mensen zelf eenvoudige visualisaties maken en daarbij ook weersgegevens meenemen. De tool is in 2020 in een aantal projecten getest. In 2021 willen we hem breder beschikbaar maken, zodat ook de participatie pilots in het Schone Luchtakkoord er gebruik van kunnen maken.

Houtstook

De gezamenlijke inspanningen van IenW, RIVM, IRAS, GGD-Amsterdam en TNO hebben er toe geleid dat eind 2020 stappen in gang gezet zijn voor een additionele opdracht waarin niet alleen de blootstelling aan houtrook in kaart wordt gebracht, maar ook de gezondheidseffecten bij bewoners. Dit 'Samenwerking houtrookonderzoek' is de volgende stap in de beleidsopgave om een meetmethode te ontwikkelen voor het

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

aantonen van gezondheidsklachten. Dit ondersteunt de uitwerking van een maatregel van het Schone Lucht Akkoord en de toezegging door de staatssecretaris tijdens het AO Leefomgeving van 15 oktober 2020. Binnen deze samenwerking valt ook het burgerwetenschappelijk initiatief, een Nederlandse pilot uitgevoerd door IRAS binnen het Europese project CHARRED (<https://citieshealth.eu/>, <https://charred.sites.uu.nl/>).

Stookalert

Het stookalert, waarmee RVM, namens IenW/DLCE, mensen oproept om geen hout te stoken bij ongunstige weersomstandigheden of een slechte luchtkwaliteit, is in het stookseizoen 2019/2020 zeven keer afgegeven. Het stookseizoen 2020/2021 is begonnen met drie stookalerts in 2020. De media aandacht, o.a. in het acht uur journaal, heeft geleid tot ruim 20.000 deelnemers op de mailinglijst. Voor aanvang van het stookseizoen 2020/2021 is in overleg met IenW en KNMI besloten om op basis van dezelfde criteria het stookalert in het nieuwe stookseizoen voort te zetten. Ook is met betrokkenen het stookseizoen en het afgeven van de stookalerts geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluaties hebben er toe geleid dat vooral de ruimte voor webcare in de opdracht voor 2021 is uitgebreid.

Evaluatie STAB rapport over hinder van houtkachels

In aansluiting op het onderwerp houtstook. Hinder door het gebruik van houtkachels blijft in Nederland terugkeren op de politieke agenda. Vanuit de overheid is er veel aandacht voor een verdergaande aanpak van de houtstook-problematiek. Klachten kunnen door gemeentes niet goed worden afgehandeld, omdat handhaving niet mogelijk is. Op verzoek van de rechterlijke macht heeft de STAB (Gerechtelijke Omgevingsdeskundigen) een rapport opgesteld met daarin een methode om hinder van houtkachels in probleemsituaties stapsgewijs terug te dringen. Op basis van vast te stellen verbrandingscondities worden emissies en immissies afgeleid en getoetst. RIVM heeft samen met TNO dit rapport geëvalueerd. Er is geconcludeerd dat de voorgestelde methodiek een kans biedt om gemeentes te ondersteunen in probleemsituaties.

Voor een vervolg zijn door RIVM en TNO aanbevelingen geformuleerd gericht op het verbeteren van de voorgestelde methodiek en specifiek, het onderbouwen van enkele aannames en het ontwikkelen van een eenvoudige meetmethode. Het verder brengen van de door STAB voorgestelde methodiek voorziet duidelijk aan een behoefte die al lang bestaat bij betrokken partijen. Dit blijkt ook uit de vele vragen die ons nu al bereiken vanuit gemeentes. Om de toepasbaarheid verder vorm te geven is inbreng van gemeentes noodzakelijk. Het doel is te komen tot handhaving die (juridisch) robuust is en kan landen in de Omgevingswet.

Cluster Geluid en Trillingen

Centrale voorziening voor geluidgegevens

In het najaar van 2020 hebben de eerste zeven regiobijeenkomsten met decentrale overheden en omgevingsdiensten plaatsgevonden over de Centrale Voorziening Geluidgegevens (CVGG). In deze

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

bijeenkomsten heeft het projectteam toegelicht welke gegevens gemeenten, waterschappen én provincies als bronhouder precies moeten gaan aanleveren aan de CVGG.

Van 2 juni tot en met 3 juli 2020 lag het Informatiemodel Geluid in consultatie. Alle belanghebbenden zijn uitgenodigd om hun zienswijze in te dienen. Na verwerking van de commentaren is versie 1.0 vastgesteld en in november 2020 gepubliceerd. In het Informatiemodel Geluid vind je afspraken over de structuur van gegevens als geluidproductieplafonds, (wegen, spoor en industrieterreinen), basisgeluidemissies (wegen, lokaal spoor) en windturbines (geluidbrongegevens).

Model trillingen spoor:

Het rekenmodel spoortrillingen is gereed en in mei gepresenteerd via een Webinar aan de toekomstige professionele gebruiker. Vanwege Corona is oplevering van het wetenschappelijk rapport ter onderbouwing van het model fors vertraagd. Dit mede vanwege inzet teamlid bij corona team. Bij voortdurende Corona inzet kan de oplevering van de wetenschappelijk rapport nog verder achter gaan lopen. Huidige verwachting is 1 maart het concept gereed te hebben.

3D omgevingsmodel geluid:

Samen met het Kadaster en TU Delft wordt gewerkt aan een landelijk, 3D omgevingsmodel voor geluidberekeningen. Een dataset moet ervoor zorgen dat het opstellen van een model voor geluidberekeningen sneller, eenvoudiger en mogelijk goedkoper wordt. Daarnaast zorgt dit voor meer uniformiteit en worden de achterliggende brondata en uitgangspunten meer gelijkgetrokken. Publicatie van de dataset staat gepland voor februari 2021.

Laagfrequent geluid (LFG):

Fase 1- afgerond

De geactualiseerde factsheet Laagfrequent Geluid en de onderzoeksagenda LFG zijn opgesteld en aangeboden. De factsheet bevat de actuele, algemene en specifieke kennis over LFG verwerkt. De factsheet is geplaatst op de RIVM website over geluid, onderdeel LFG.

De onderzoeksagenda is een opstap naar een onderzoeksprogramma Laagfrequent Geluid. In deze agenda zijn de onderwerpen benoemd die van belang zijn voor de betrokken departementen bij de verdere ontwikkeling van het beleid over laagfrequent geluid. De onderwerpen betreffen zowel de oorzaken als de (omvang van de) effecten van LFG. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de aanpak van somatische (tinnitus-achtige) klachten.

Deze documenten vormen de basis voor een opdracht van IenW in samenwerking met de departementen EZK, BZK en VWS om te komen tot een onderzoeksprogramma (fase 2).

Fase 2 - lopend

Het LFG-project is bedoeld om te inventariseren wat de stand van zaken is omtrent laagfrequent geluid (LFG) in Nederland (1) en wat de huidige maatschappelijke vraagstukken zijn op dit gebied (2). Dit

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

programma loopt van oktober 2020 t/m mei 2021. Naar verwachting zal eind mei een RIVM-rapport worden opgeleverd met cijfers over de huidige situatie en literatuuronderzoek (ad 1), aangevuld met verschillende uitgewerkte voorstellen voor vervolgonderzoek (ad 2).

Expertisecentrum geluid:

De diverse producten en adviezen zijn conform het werkplan geleverd. Op hoofdlijnen betrof het bijdragen aan de hieronder genoemde onderwerpen. Daarnaast is geadviseerd bij de beantwoording van Kamer- en burgervragen; in het afgelopen jaar veelal over de effecten van geluid van windturbines. In 2020 is gestart met het moderniseren van de RIVM webpagina over geluid.

Voor de Aanvullingsregeling Geluid Omgevingswet heeft het ECG bijgedragen in de vorm van de bijlagen over de reken- en meetvoorschriften geluid en adviezen over de cumulatieproblematiek, de correctiefactor voor stille banden en de opname van een categorie voor stillere treinen.

In de Geluidmonitor 2019 is, net als in voorgaande jaren, de constatering opgenomen dat de berekende en gemeten geluidwaarden vanwege wegverkeersgeluid 2 dB verschillen; de waarden vanwege spoorweggeluid komen met elkaar overeen. De bevindingen uit het Nader Onderzoek kunnen leiden tot adviezen over het aanpassen van de reken- en meetvoorschriften.

Het ministerie is ondersteund bij de voorbereidingen van de overleggen in EU verband over de wijzigingen van Annex II en III van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai. Tevens is een bijdrage verleend aan het meerjarige EU Horizon 2020 project Equal Life.

Voor het in kaart brengen van de effecten van trillingen vanwege het spoorverkeer, in samenhang met de ontwikkelingen van het trillingenmodel, zijn vragenlijsten verzonden en mensen benaderd voor het verrichten van metingen. De analyses van de reacties op de vragenlijsten en de herhaalmetingen volgen in 2021. Het trillingenmodel en inzicht in de gezondheidseffecten van trillingen vormen de bouwstenen van verdere beleidsontwikkeling.

De kennisbasis voor Blootstelling-Respons relaties om de effecten van geluid zo getrouw mogelijk in beeld te kunnen brengen is versterkt mede naar aanleiding van de publicatie van de WHO-richtlijnen Omgevingslawaai. De resultaten van het Onderzoek Beleving Woonomgeving 2019 zijn kort na de zomer gepubliceerd. Wegverkeer is en blijft een belangrijke bron van ernstige hinder en slaapverstoring. Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat ernstige hinder vanwege laagfrequent geluid en vanwege drones is toegenomen.

Motie Schonis en WHO richtlijnen Omgevingsgeluid (2018)

In het voorjaar van 2020 is het rapport Motie Schonis en WHO richtlijnen Omgevingsgeluid (2018) aangeboden en gepubliceerd. De staatssecretaris van IenW heeft het rapport vervolgens aan de Tweede Kamer aangeboden en toegezegd dat rond de jaarwisseling een uitwerking zal worden gegeven. De publicatie is gepaard gegaan met landelijke media aandacht (RTL nieuws, diverse kranten). In de WHO richtlijnen is onder meer aangegeven dat de ernstigere gezondheidseffecten van geluid, zoals coronaire hartziekten, al bij lagere geluidniveaus optreden dan in het verleden werd aangenomen. Ook gaan deze richtlijnen ervan uit dat geluid van het railverkeer bij meer mensen hinder veroorzaakt dan eerder werd

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

berekend. De belangrijkste aanbeveling is om de inzichten van de WHO toe te passen in het beleid en gezondheid een belangrijker onderdeel te laten zijn van beslissingen over geluid nabij woningen.

MER-procedures Luchthavens

In vervolg en aanvulling op eerdere opdrachten over dit thema is ondersteuning gevraagd voor de wijzigingen van het Luchthavenverkeersbesluit Schiphol en de zogenoemde Passende Beoordeling voor Luchthaven Lelystad in verband met de stikstofdepositie in natuurgebieden. Deze opdracht loopt door in 2021.

Bevoegd gezag (IenW/DGMI) is op diverse milieuthema's ondersteund bij de beoordeling van de MER voor de eerstkomende wijziging van het Luchthavenverkeersbesluit Schiphol vanwege de beoogde opname van het Nieuw Normen- en Handhavingstelsel (NNHS) in de regelgeving. Het betrof de thema's geluid, geluidhinder, luchtkwaliteit en externe veiligheid. Ook hier was een beoordeling van de ontwikkelingen rond het thema stikstof aan de orde. De opmerkingen en adviezen van RIVM vormden de basis voor diverse aanpassingen en aanvullingen van de MER.

1.2 Signaleringen

Algemeen

Het RIVM heeft in deze rapportage de impact van de Corona-crisis op de voortgang en uitvoering van het programma in 2020 in kaart gebracht. Vastgesteld kan worden dat over het algemeen de impact gering is geweest. De meest urgente projecten hebben voorrang gekregen. Daar waar vertraging ontstond, is - in goed overleg met de opdrachtgever - een oplossing gevonden.

Voor 2021 verwacht het RIVM dat de aanhoudende crises een beroep blijft doen op de flexibiliteit en inzet van de medewerkers. Er kan mogelijk vertraging ontstaan doordat:

- verminderde capaciteit beschikbaar is (als gevolg van ziekte of door zorgtaken voor bv niet-schoolgaande kinderen) bij medewerkers, externe partijen/samenwerkingspartners én/of opdrachtgevers;
- medewerkers worden ingezet in de crises-organisatie de RIVM-Coronagedragsunit of bij de uitvoering van het vaccinatieprogramma;
- werkzaamheden (voorlopig) niet - volgens planning - kunnen worden uitgevoerd omdat fysieke bijeenkomsten niet mogelijk zijn (bv bezoek buitenlandse werkconferenties of organisatie van klankbordbijeenkomsten).

Indien nodig zullen - in nauwe afstemming met de opdrachtgever - prioriteiten gesteld worden, opdrachten worden getemporeerd, en voorstellen gedaan worden voor een alternatieve aanpak (andere werkvorm) om toch de gewenste producten op te kunnen leveren.

De belangrijkste signaleringen in de periode januari t/m december

Cluster Luchtkwaliteit en Klimaat

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Project Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit

De gevolgen van de Corona-maatregelen op de kerntaken van het LML zijn beperkt gebleven door steeds prioriteit te geven aan het primaire meetproces, datavalidatie en het in stand houden van de accreditatie. Hierdoor is echter minder personele capaciteit beschikbaar voor andere LML-taken:

- vernieuwingstrajecten (apparatuur)
- het doorvoeren van ICT-verbeteringen en -vervangingstrajecten
- nationale en internationale samenwerking met meetnetpartners
- voorbereidingen op de uitvoering van de Businesscase LML

Ook vraagt de verhuizing van het RIVM naar de Uithof voorbereidingstijd van dezelfde mensen die ook voor LML-onderdelen verantwoordelijk zijn. Door het aantrekken van extra personeel kunnen genoemde problemen in de loop van 2021 beter voorkomen worden.

Businesscase Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit

Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Hordijk heeft het ministerie van LNV aan het RIVM opdracht gegeven om de stikstofgerelateerde metingen in het LML uit te breiden. Bij deze uitbreidingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de businesscase LML. De uitvoering van de businesscase LML heeft enige vertraging opgelopen, mede doordat vanuit IenW tijdelijk minder personeel beschikbaar was voor sturing en besluitvorming. Een onlangs opgerichte begeleidingsgroep LML, met vertegenwoordigers van RIVM, IenW en LNV, beoogt het proces naar een toekomstbestendig meetnet beter te begeleiden en tegelijk toe te zien op een geïntegreerde aanpak (o.a. bij de uitbreiding van de stikstofgerelateerde metingen).

Cluster Luchtkwaliteit en gezondheid

Beleidsondersteuning luchtverontreiniging en corona

RIVM heeft op verzoek van LNV, VWS en IenW in samenwerking met andere beoogde onderzoekpartners een onderzoeksprogramma opgesteld die meer inzicht geeft in de vraag of er ook een causaal verband is tussen de mate van luchtverontreiniging en de incidentie (het vóórkomen) en het verloop van COVID-19. Dit door te kijken in hoeverre perioden van verhoogde luchtverontreiniging en/of de lange-termijn blootstelling aan luchtverontreiniging van invloed is op de incidentie van de infectie en op de ernst van het verloop van COVID-19. Hierbij zal specifiek aandacht zijn voor verschillende bronnen van luchtverontreiniging (zoals veehouderij, verkeer, industrie). Het inzicht of de korte-termijn blootstelling óf de lange-termijn blootstelling, óf beiden, óf geen van beide een rol speelt, wordt ook onderzocht en is relevant voor het handelingsperspectief. Het RIVM is met de ministeries in gesprek over dit onderzoeksprogramma. Of en zo ja, welke onderzoeken de ministeries willen uitzetten bij het RIVM is uitkomst van dit gesprek.

Kennisbasis luchtverontreiniging

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aandacht voor luchtverontreiniging en corona is evident. Echter, het is belangrijk te investeren op de Kennisbasis luchtverontreiniging, zodat ook op de langere termijn vragen vanuit IenW beantwoord kunnen worden en niet alleen naar de korte termijn te kijken. Het is goed dan ook te signaleren dat, na jaren niet te hebben kunnen inzetten op de Kennisbasis door gebrek aan IenW financiering op dit onderwerp, er in 2021 voldoende financiële ruimte is toegekend binnen de opdracht Luchtkwaliteit en gezondheid van het gelijknamige cluster.

Schone Lucht Akkoord

Na het doorschuiven van de deadline voor de decentrale uitvoeringsplannen, is de doorrekening van de SLA maatregelpakketten door het ministerie doorgeschoven naar 2021. De aanpak hooggevoelige groepen en de doorontwikkeling van de gezondheidsindicator waren reeds doorgeschoven naar 2021. De geplande ondersteuning op gebied van de industriesector in de categorie "bronspecifieke aandachtspunten" bleek niet nodig. Het ministerie heeft afgezien van het laten uitvoeren van het door RIVM aangedragen alternatief: de effecten van decentrale warmteopwekking door middel van (kleinschalige) biomassa centrales. Wel heeft RIVM (los daarvan) in het kader van een opdracht "klimaat en gezondheid" op verzoek van EZK een kwalitatieve inschatting gemaakt van de gezondheidseffecten van warmteopwekking met inzet van biomassa centrales. Het prioriteren van onderwerpen heeft gedurende het jaar regelmatig in goed overleg plaatsgevonden. Wel constateren we dat mede door gebrek aan capaciteit aan beide kanten verschillende onderwerpen minder ver ontwikkeld zijn dan was voorzien voor 2020.

Stookalert

De evaluatie over het stookseizoen 2019/2020 liet zien dat het naast elkaar bestaan van de stookwijzer en het stookalert bij gebruikers nog vaak tot verwarring leidt. Door duidelijker aan te geven hoe de twee instrumenten naast elkaar staan, kan deze onduidelijkheid mogelijk worden weggenomen. Omdat het stookalert slechts enkele keren per stookseizoen voorkomt, is het voor provincies en gemeenten lastig om hier in de communicatie op in te spelen. Het kost relatief veel inspanning voor een situatie die zich hooguit enkele keren per seizoen voordoet. Voor enkele overheidspartijen is dit de inzet niet waard. In de evaluatie is door de deelnemers aangegeven dat het goed zou zijn wanneer inzichtelijk wordt hoe het stookalert wordt opgevolgd. Op dit moment is hier geen inzicht in.

Emissieregistratie

In de nieuwe reeks emissiecijfers (1990-2019) hebben we voor het eerst 'condensables' (fijnstof: pm_{2,5} en pm₁₀) meegenomen bij houtstookemissies. Deze emissieoorzaak blijkt daarmee circa drie keer zo groot als oorspronkelijk opgenomen in de eerdere rapportages. Dit betekent in de GCN/GDN dat de post onverklaarbaar fijnstof pm_{2,5} nu voor een groot deel verklaard is en dus niet meer onbekend is. Dit levert meer inzicht op voor eventueel te nemen bronmaatregelen.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De opdracht aan het RIVM is vanuit EZK vanaf dit jaar meerjarig. De wens is dit ook vanuit IenW zo in te richten. Verzoek is hier aandacht aan te besteden.

Cluster Geluid en Trillingen

Geen signaleringen te melden voor deze periode

Cluster UFS Schiphol

Nader onderzoek Ultrafijn stof (UFP) Schiphol

Het project staat onder grote tijdsdruk en ondervindt daarnaast capaciteitsproblemen door de inzetbaarheid van medewerkers ivm corona. Graag komt het RIVM met DLCE in gesprek om te kijken of inzet van uw ministerie hiervoor nodig is. De opleverdatum van de integrale eindrapportage is weliswaar uitgesteld naar december 2021, maar is krap. Dit onder andere vanwege de benodigde afstemmingsslagen met de Wetenschappelijke Adviescommissie en de klankbordgroep is het noodzakelijk dat een eerste bespreking van de deelrapportage over de lange termijn effecten met de internationale wetenschappelijke adviescommissie nog voor de zomervakantie kan plaatsvinden. Dit betekent dat eind april het merendeel van de statistische analyses en interpretatie voor de vier lange termijn deelonderzoeken uitgevoerd moeten zijn.

1.3 Knelpunten

Belangrijkste knelpunten in de periode januari t/m december

Cluster Luchtkwaliteit en Klimaat

Er zijn geen noemenswaardige knelpunten te melden voor deze periode.

Cluster Luchtkwaliteit en gezondheid

Er zijn geen noemenswaardige knelpunten te melden voor deze periode.

Cluster Geluid en Trillingen

Er zijn geen noemenswaardige knelpunten te melden voor deze periode.

Cluster UFS Schiphol

Er zijn geen noemenswaardige knelpunten te melden voor deze periode.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

2. Voortgang Programma

2.1 Productenkalender

Het programma is in 2020 goed verlopen.

De voortgang van de afzonderlijke opdrachten en producten is opgenomen in de productenkalender in bijlage 1. Deze productenkalender geeft een algemene beoordeling van de voortgang.

Leeswijzer

Groen:

Geeft aan dat de voortgang volgens planning verloopt, of dat er sprake is van vertraging en/of uitgestelde leverdatum waarover inmiddels een akkoord is bereikt met de opdrachtgever.

Oranje:

Geeft aan dat er sprake is van een vertraging en/of uitgestelde leverdatum waarover nog geen akkoord is bereikt met de opdrachtgever.

Rood:

Geeft een knelpunt aan dat niet of moeizaam is op te lossen.

Wit:

Geeft aan dat het product is opgeleverd (datum gereed is gevuld) of dat het product is gestopt of vervallen.

2.2 Oordeel opdrachtgever uitvoering programma

De beoordeling van de uitvoering van het programma wordt opgemaakt op basis van de jaarrapportage en is onderwerp van gesprek tijdens het eerstvolgende directeurenoverleg.

3. Financiën programma

3.1 Uitputtingsoverzicht input gestuurde opdrachten eenjarig

Hieronder treft u het financiële uitputtingsoverzicht aan van de inputgestuurde **eenjarige** opdrachten op programmaniveau. Het indicatieve financiële uitputtingsoverzicht op opdrachtniveau is te vinden in bijlage 2.

Tabel 1. Uitputtingsoverzicht (input eenjarig) op programmaniveau (bedragen in €)

3.2 Uitputtingsoverzicht input gestuurde opdrachten meerjarig

Hieronder treft u het financiële uitputtingsoverzicht aan van de inputgestuurde **meerjarige** opdrachten op programmaniveau. Het indicatieve financiële uitputtingsoverzicht op opdrachtniveau is te vinden in bijlage 2.

Tabel 2. Uitputtingsoverzicht (input meerjarig) op programmaniveau (bedragen in €)

N.v.t.

3.3 Overzicht budget output gestuurde opdrachten

Tabel 3. Voorlopige afrekening (bedragen in €)

3.4 Wijzigingen in het opdrachtenpakket

Deze paragraaf geeft een overzicht van de wijzigingen t.o.v. de origineel vastgestelde offerte, goedgekeurd door de opdrachtgever. Wijzigingen in deze paragraaf betreffen het totale werkpakket en niet alleen het input gestuurde deel.

Tabel 4. Overzicht met wijzigingen

Opdrachtnr. OG	Opdracht nummer	Opdrachttitel	Begin- datum	Eind- datum	Bedragen in €
2019 ADD.24.03	M/240061/01	Opstarten stookalert RIVM	01.09.2019	30.09.2020	5.1.2b
2020 ADD.24.01	M/240065/01	MER-procedures luchthavens	01.01.2020	31.12.2020	

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Opdrachtnr. OG	Opdracht nummer	Opdrachttitel	Begin- datum	Eind- datum	Bedragen in €
2020 ADD.24.02	M/240066/01	Verkeersgegevens voor geluidmonitoring	01.06.2020	01.09.2020	5.1.2b
2020 ADD.24.03	M/240054/03	Centrale voorziening geluid	01.01.2020	01.04.2021	
2020 ADD.24.04	M/240067/01	Onderzoeksprogr over laagfrequent geluid	01.08.2020	21.06.2021	
2020 ADD.24.05	M/240069/01	Doorontw beheer onderh rekenmodel spoor	01.07.2020	01.03.2021	
2020 ADD.24.06	M/240070/01	Verkeersgegevens voor geluidmonitoring	01.12.2020	01.10.2021	
UFS.01	M/240045/17	Nader onderzoek ultrafijn stof Schiphol	01.01.2017	31.12.2021	

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage 1: Productenkalender met voortgang

Input gestuurd eenjarig en meerjarig

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitle	Productnr. OG	Producttitle	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
Geluid en trillingen	2020 ADD.24.03	Centrale voorziening geluid	01	Informatiemodel Geluid	31.12.2020		01.11.2020		Product is gereed
			02	Dataplatform en kaartfunctie	01.04.2021				
			03	Ondersteuning bronhouders	01.04.2021				
			04	Projectorganisatie	01.04.2021				
Ultrafijnstof Schiphol Lu	UFS.01	Nader onderzoek ultrafijn stof Schiphol	03	Chronische effecten	31.12.2021				Deelproject gaat in 2018 van start
			04	Integratie en communicatie	31.12.2021				Communicatie en coördinatie zijn doorlopende activiteiten. Integratie resultaten deelonderzoeken AA en BB start begin 2019. Product is eindrapportage van het volledige onderzoeksprogramma (2021)
			05	Verkenning platformwerknemers	31.12.2021				

Output gestuurd eenjarig en meerjarig

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitel	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
Luchtkwaliteit en klimaat	DLO.01	Versterken samenhang Lucht/klimaatbeleid	01	Task forces CLRTAP	31.12.2020		18.12.2020		Product is gereed
			02	Expert panel EPCAC	31.12.2020		04.12.2020		Product is gereed
			03	Taskforce Reactive Nitrogen	31.12.2020		18.12.2020		Product is gereed
	DLO.02	Beleidsondersteuning meten en modelleren	01	Referentiefunctie / Modelontwikkeling	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			02	Kwaliteitsbewaking meten/rekenen	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Advisering/Beantwoording vragen	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	Jaarlijkse update modellen/gegevens	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.03	EU Luchtkwaliteitsrapportage	01	EU rapportages	30.09.2020		30.09.2020		Product is gereed
			02	FAIRMODE	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Projectleiding en overhead	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	AQIS Applicatie	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.04	Publieksinfo luchtkwaliteit	01	Projectleiding	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
			02	Luchtkwaliteitsverwachting	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Oprachtnr. OG	Oprachttitel	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			03	Beheer website (LK data)	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
			04	Services Data (datastromen tbv website)	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
			05	Redactie Website	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
			06	Publieksvragen	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
			07	Redactie Compendium Leefomgeving (CLO)	31.12.2020	31.12.2020	31.12.2020		Product is gereed
	DLO.06	Beheer Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit	01	Monsterlogistiek en fijnstofwegingen	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			02	Chemische Analyses	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Businesscase toekomstbestendig LML	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	Stikstofmetingen grondwater natuur, (NGN)	31.12.2020	31.12.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020.
	DLO.07	NSL-GCN	01	GCN Kaarten 2020 + voorbereiden GCN21	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			02	SLA verbetering GCN	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	SLA: opvolger NSL en maatregelen	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	NSL-Monitoring luchtkwaliteit	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			05	Ad Hoc vragen GCN en NSL	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitel	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			06	Afronden AERIUS Lucht	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			07	Project coördinatie	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.08	Emissieregistratie	01	Projectleiding	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			02	Inventarisatie emissies	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Regionalisering	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	Elektronisch milieujaarverslag	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			05	Kyoto NIR rapportage	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			06	Overige Internationale rapportages	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			07	NEC IIR rapportage	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			08	Internationaal overleg	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			09	Onderzoek emissies	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			10	Publieksvoorlichting	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			11	Klimaat en Energie verkenning	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.09	Innovatie milieumonitoring	01	Innovatie Projectmanagement	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			02	Innovatie sensoren	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Innovatie citizen science	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	SLA burgerparticipatie	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			05	Innovatie dataportaal	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			06	Innovatie data science	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Oprachtnr. OG	Oprachttitel	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			07	Innovatie geluidsensoren	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.13	NEC monitoring	01	Rapportage NEC	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	DLO.14	Monitoring Ecosystemen (TMV)	01	Meetnet grondwater Natuur	31.12.2020	30.04.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020..
	DLO.BEI.1	BEI-Landelijk Meetnet Luchtkwal. (LML)	08	Monsterlogistiek en fijnstofwegingen	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
Luchtkwaliteit en gezondheid	2019 ADD.24.03	Opstarten stookalert RIVM	01	Stookalert	30.09.2020		30.09.2020		Product is gereed
	2020 ADD.24.07	Samenwerking houtrookonderzoek	01	Houtrook onderzoek	31.12.2021				
	DLO.10	Beoordeling gezondheidsrisico's luvo	01	Schone Lucht Akkoord	31.12.2020	31.05.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020. (Onvoldoende inzet mogelijkheden capaciteit vooral ivm prioritaire COVID ondersteuning. * aanpak hooggevoelige groepen/bestemmingen 48keuro; opleverdatum 31.05.2021 (afgestemd met IenW en als uitgestelde productie opgenomen in offerteaanvraag 2021 IenW met budget € 0K) * doorontwikkeling gezondheidsindicator 20keuro (bijeenkomst verkenning mogelijkheden); opleverdatum 31.05.2021).

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitle	Productnr. OG	Producttitle	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			02	Beleidsondersteuning	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Beleidsondersteunend onderzoek	30.11.2020	31.12.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020. (Onvoldoende inzet mogelijkheden capaciteit vooral ivm prioritaire COVID ondersteuning. * smog(ozon)/hitte 15keuro; opleverdatum 31.05.2021 * UFP onderzoek 42keuro; opleverdatum 31.12.2021 kan pas starten na afronding advies Gezondheidsraad welke voor de zomer van 2021 wordt opgeleverd).
			04	Internationaal	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			05	Houtstook	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
Geluid en trillingen	2019 ADD.24.06	Onderz tbv onderzoekspl laagfreq. geluid	01	Onderzoeksagenda	31.03.2020	01.09.2020	22.09.2020		Product is gereed
	2020 ADD.24.02	Verkeersgegevens voor geluidmonitoring	01	PvA Verkeersgegevens Geluid	01.09.2020		16.10.2020		Product is gereed
	2020 ADD.24.04	Onderzoeksprogr over laagfrequent geluid	01	Rapport	31.05.2021				
	2020 ADD.24.05	Doorontw beheer onderh rekenmodel spoor	01	Doorontwikkeling OURS	31.12.2020	01.03.2021			
	2020 ADD.24.06	Verkeersgegevens voor geluidmonitoring	01	Advies ontsluiten set verkeersgegevens	30.09.2021				

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitle	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			02	Strategisch communicatiekader	30.09.2021				
	DLO.11	Expertise Centrum Geluid (ECG)	01	Onderhoud en Borging ECG	31.12.2020				Product is gereed
			02	Geluidmonitor en Validatie GPP's	31.12.2020				Product is gereed
			03	Beheer Reken en Meetvoorschriften Geluid	31.12.2020	01.07.2021			Betreft door OG goedgekeurd vertraagd product jaar 2020.
			04	Internationaal	31.12.2020				Product is gereed
			05	Ad hoc en beleidsondersteuning	31.12.2020				Product is gereed
			06	Effecten Trillingen trein/spoor	31.12.2020	01.05.2021			Betreft door OG goedgekeurd vertraagd product jaar 2020. (Het uitzetten van de vragenlijst en analyse van de 2e meting is mede als gevolg van Covid-19 vertraagd; het benodigde huisbezoek is uitgesteld. De werkzaamheden gaan hierdoor over de jaargrens heen).
			07	Gezondheidseffecten Geluid	31.12.2020	01.07.2021			Betreft door OG goedgekeurd vertraagd product jaar 2020.
Geen cluster	2019 ADD.24.02	Centrale voorziening geluid	01	Informatiemodel Geluid	31.12.2020	01.06.2020	01.11.2020		Product is gereed
			01_VP2019	Aanvulling reflectie MER Schiphol	30.04.2020	01.12.2020	01.12.2020		Product is gereed

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitle	Productnr. OG	Producttitle	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			02	Dataplatform en kaartfunctie	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			03	Ondersteuning bronhouders	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			04	Projectorganisatie	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
			05	3D model	31.12.2020		31.12.2020		Product is gereed
	2020 ADD.24.01	MER-procedures luchthavens	01	MER-procedure LVB2 Schiphol	31.12.2020	31.12.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020. (Opdracht is verstraagd door vertraging vanuit ministerie vanwege corona-gevolgen voor luchtvaart, de werkzaamheden gaan hierdoor over de jaargrens heen).
			02	MER-procedure Lelystad Airport	31.12.2020	31.12.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020.
			03	MER-procedure LVB1 Schiphol	31.12.2020	31.12.2021			Betreft door OG goedgekeurd verstraagd product jaar 2020.

Vertraagde productie

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitle	Productnr. OG	Producttitle	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
Geluid en trillingen	DLO.11	Expertise Centrum Geluid (ECG)	04_VP2018	RMV Reken en MeetVoorschriften	31.12.2019		15.09.2020		Product is gereed

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Cluster	Opdrachtnr. OG	Opdrachttitlel	Productnr. OG	Producttitel	Oorspr. Planning	Huidige Planning	Datum gereed	Voort- gang	Opmerking
			07_VP2018	ET Effecten Trillingen	31.12.2019		15.09.2020		Product is gereed
			08_VP2018	GE GezondheidsEffecten Geluid	31.12.2019		15.09.2020		Product is gereed
Geen cluster	2019.ADD.24 .01	Onderz i.h.k.v. motie Schonis WHO-advies	01	Rapport	31.12.2019	01.03.2020	06.06.2020		Product is gereed
	KLK/G-M.03	Ontw. uniform rekenmodel spoortrillingen	02_VP2019	Rekenmodel trillingen spoor 2019	31.12.2019	01.05.2021			statisticus ingezet bij covid 19 programma